

ΛΟΓΟΥ ΧΑΡΙΝ

Κραίο στα χέρια μου (τα βιβλία αυτές τις ημέρες κάνουν σκέυτες τσινιές και κινιές από τα γραφεία) μιας εξαιρετικά επιρρεχμένη και, απ' όσο μπορεί να καταλάβω, πολύ σπριαντική εκδοχή. Πρόκειται για την τρίτη «Ανθολογία Νεοελληνικής Δραματογραφίας» του Βάλτερ Ποσκνερ, που ξεκινάει από την Κριτική Αναγέννηση και την Επιστήμη του 1821, συνεχίζεται με τη Μικρασιατική Καταστροφή και φτάνει μέχρι τη Μεταπολίτευση (εκδοχές είναι το Μορφωτικό Έργο Εθνικής Τροικίας). Ανθολογίες νεοελληνικής δραματογραφίας δεν υπάρχουν πολλές, παρ' όλη την πρόλογο του ο Ποσκνερ, και από αυτές οι πιο γνωστές είναι του Γιάννη Σίδηρου «Νεοελληνικό θέατρο (1796-1929)».

που εκδίδεται το 1963 και του Βασιλείου Μικροπούλου «Κείμενα νεοελληνικής δραματογραφίας», που κυκλοφορεί σε δύο τόμους, το 1969 και το 1979, αντίστοιχώς. Η ανθολογία του Ποσκνερ (αυτή τη στιγμή βγαίνουν στη δημοσιότητα οι δύο από τους τρεις τόμους) επιζητεί να επικεντρωθεί μίσην επίσημη σε όσα μας εμψύχουν οι προηγούμενες, διεκδικώντας πως τα δραματικά έργα του 18ου και του 19ου αιώνα, τραγωδίες και κωμωδίες, είναι πολύ πιο ήλιουσια τόσο σε σκηνικό λόγο όσο και σε θεατρική ουσία απ' ό,τι υποθέταμε μέχρι σήμερα.

Αν προσέξουμε και κοιτάσουμε από κοντά το παραπάνω ελίκιο, τότε εύκολα θα διαπιστώσουμε, σπριχόνει ο Ποσκνερ, πως είναι εφαρμόσιο της ευρωπαϊκής δραματογραφίας, διαφερόντως τη διαπίστωση του Παλαμά στις αρχές του 20ού αιώνα πως το θέατρο στην Ελλάδα παρουσιάζει εμψύχνη ο-σμήματα. Το κριτήριο τα οποία χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να εκτιμηθεί η όλη της ανθολογίας είναι η αντιπροσωπευτικότητα των έργων για την εποχή και το είδος τους, η αισθητική τους αξία, η σκηνική τους τάση, όπως και η γενικότερη θέση τους στο σύστημα της ελληνικής δραματογραφίας και της γλώσσας της. Ο ανθολογιστής ακολουθεί στη δουλειά του απειρά κρονολογική σειρά, παρουσιάζοντας μικρότερα ή μεγαλύτερα αποσπάσματα των κειμένων τα οποία εκεί επιλέγει. Κάθε παρουσίαση περιλα-

βαινει βιογραφικά στοιχεία του δημιουργού, περιλήψη του περιεχομένου του έργου, σπριχόνει πιθανών φιλολογικών προβλημάτων (παράκληση, κρονολόγηση και παραβολή του κειμένου), καθώς και αντίφωρα της σχετικής εκδοχής και τη βιβλιογραφία. Ο Ποσκνερ ακολουθεί επίσης από δραματογραφική, θεατρολογική, γλωσσική, φιλολογική και θεατρολογική άποψη τα αποσπρίματα τα οποία φιλοξενεί στην ανθολογία του, καταδειχόντως τον συγγραφέα τους στον χώρο και στον χρόνο.

Αξίζει, νομίζω, τον κόπο να κρατηθείτε και μιας άλλης επισήμανση από την πρόλογο του Ποσκνερ. Αν ο ίδιος περιορίζεται στο να συμπεριλάβει στην ανθολογία του πρωτογενή δραματικά έργα γραμμένα στη ελληνικά, τότε δεν σημαίνει πως

δεν κρατηθείτε μίσην ανθολογία μεταφρασών στην ελληνική γλώσσα ξένων δραματογράφων. Και αυτό για δύο διαφορετικές λόγους: Ο πρώτος, και ο πλέον εύνοτος, είναι πως οι μεταφραστικές αποσπρίματα οργανικό και αναπόσπριτικο μέρος της λογοτεχνικής και της θεατρικής παράφωης ενός τόπου. Ο δεύτερος και εξίσου σπριαντικός είναι πως μίσην των μεταφρασών αποσπρίματα οι επιγνώσεις επιφώσεις από τη μια λογοτεχνία στην άλλη, δημοκρατώντας μια σειρά από κριτικές ωροισίες, που σηματοδοτούν περικλονήτως την επικοινωνία ανάμεσα σε διαφορετικές φώρες και γλώσσες. Μίσην ανθολογία μεταφραστικού δραμτος θα πρέπει να συνθέσει να πάρει κάποια σπριχόνει τη φώρη ενός ξένου εκτετρατημτος, το οποίο θα σπριχόνει με τον δικό του τρόπο στην αποκατάσταση της θεατρικής μας κωρίας.

Περικτό, φανταζομαι, να τονίσει από τη μέρη μου το βάρος του παρόντος εκτετρατημτος, που συνίσταται από μόνο υψηλή σπριχόνει στη κατακτητική της νεοελληνικής γραμματολογίας, αλλά κι ένα πολύ κριτικό εκδοτικό εργαλείο, προσοχή στους παντες. Δεν σπριχόνει σπριχόνει την ευκαιρία να γνωριστεί μίσην μίσην προσπριχόνει και ο επαύτος είναι μίσην σπριχόνει για όσους έχουν το θάρρος, το κάρφωτο και την επιφώνη να τις αναλαβούν.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΧΑΤΖ-ΒΑΣΙΛΕΪΟΥ

Μια ιστορική θεατρική ανθολογία